C/2025/6325

3.12.2025

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska obranná pripravenosť 2030

(C/2025/6325)

Spravodajca:	Ricardo RIO (PT/EĽS), primátor mesta Braga, Portugalsko
Referenčné dokumenty:	Spoločná biela kniha o európskej obrannej pripravenosti 2030 JOIN(2025) 120 final Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj bezpečnostnej akcie pre Európu posilnením európskeho obranného priemyslu (SAFE) COM(2025) 122 final Oznámenie Komisie – Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu C(2025) 2000 final Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/694, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697, (EÚ) 2021/1153, (EÚ) 2023/1525 a 2024/795, pokiaľ ide o stimulovanie investícií do obrany v rozpočte EÚ na účely vykonávania plánu ReArm Europe COM(2025) 188 final

I. NÁVRHY ZMIEN

COM(2025) 122 final

Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj bezpečnostnej akcie pre Európu posilnením európskeho obranného priemyslu (SAFE)

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 19

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
S cieľom zabezpečiť včasnú dostupnosť a dodávky výrobkov obranného priemyslu z EDTIB a urýchliť jej prispôsobovanie sa štrukturálnej zmene, a tým posilniť efektívnosť poskytnutej finančnej pomoci, je dôležité stanoviť minimálne podmienky týkajúce sa hodnoty vytvorenej v Únii. Preto by spoločné verejné zákazky mali obsahovať požiadavku, že náklady na komponenty s pôvodom v Únii***, štáte EZVO, ktorý je členom EHP,*** alebo na Ukrajine nesmú byť nižšie než ***65*** % odhadovanej ceny konečného výrobku.	S cieľom zabezpečiť včasnú dostupnosť a dodávky výrobkov obranného priemyslu z EDTIB a urýchliť jej prispôsobovanie sa štrukturálnej zmene, a tým posilniť efektívnosť poskytnutej finančnej pomoci, je dôležité stanoviť minimálne podmienky týkajúce sa hodnoty vytvorenej v Únii. Preto by spoločné verejné zákazky mali obsahovať požiadavku, že náklady na komponenty s pôvodom v Únii alebo na Ukrajine nesmú byť nižšie než ***70*** % odhadovanej ceny konečného výrobku.

Zdôvodnenie

Cieľom tohto nariadenia je posilniť európsky obranný priemysel a tiež pomôcť podporiť Ukrajinu. Pri výpočte európskej hodnoty v rámci spoločnej verejnej zákazky by sa preto mali brať do úvahy len členské štáty EÚ a Ukrajina.

Pozmeňovací návrh 2

Odôvodnenie 22

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty, ktoré chcú získať finančnú pomoc v rámci nástroja SAFE, by mali Komisii predložiť žiadosť spolu s investičným plánom pre európsky obranný priemysel. S cieľom uľahčiť prípravu plánov by sa Komisia a členské štáty mali zapojiť do výmen s cieľom identifikovať predbežné prostriedky dostupné na sumy úverov. Komisia by mala posúdiť všetky žiadosti, ktoré predložia členské štáty. Pri posudzovaní vnútroštátnych plánov by Komisia mala vo vhodných prípadoch využiť odborné znalosti EDA alebo Vojenského štábu EÚ. Komisia by mala prideliť sumy úverov dotknutým členským štátom uplatnením zásad rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti, najmä ak súčet požadovaných súm úverov presahuje celkovú maximálnu výšku finančnej pomoci, ktorá je v rámci nástroja SAFE k dispozícii. ***Úvery by sa mali rozdeliť medzi členské štáty, ktoré predložia žiadosť v súlade so zásadami rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti.*** V investičných plánoch pre európsky obranný priemysel by sa mali opísať opatrenia na posilnenie odolnosti európskeho obranného priemyslu, a to najmä uľahčením prístupu MSP, spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou a nových aktérov v oblasti obrany na trh v oblasti obrany.	Členské štáty, ktoré chcú získať finančnú pomoc v rámci nástroja SAFE, by mali Komisii predložiť žiadosť spolu s investičným plánom pre európsky obranný priemysel. S cieľom uľahčiť prípravu plánov by sa Komisia a členské štáty mali zapojiť do výmen s cieľom identifikovať predbežné prostriedky dostupné na sumy úverov. Komisia by mala posúdiť všetky žiadosti, ktoré predložia členské štáty. Pri posudzovaní vnútroštátnych plánov by Komisia mala vo vhodných prípadoch využiť odborné znalosti EDA alebo Vojenského štábu EÚ. Komisia by mala prideliť sumy úverov dotknutým členským štátom uplatnením zásad rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti, najmä ak súčet požadovaných súm úverov presahuje celkovú maximálnu výšku finančnej pomoci, ktorá je v rámci nástroja SAFE k dispozícii. V investičných plánoch pre európsky obranný priemysel by sa mali opísať opatrenia na posilnenie odolnosti európskeho obranného priemyslu, a to najmä uľahčením prístupu MSP, spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou a nových aktérov v oblasti obrany na trh v oblasti obrany. ***S cieľom zabezpečiť začlenenie MSP a širšie využitie finančných prostriedkov pre priemyselný ekosystém EDTIB by sa v rámci nástroja SAFE mali uprednostňovať projekty, do ktorých sú zapojené aspoň dva MSP z členských štátov.***

Zdôvodnenie

Nadbytočný text sa vypúšťa.

Pozmeňovací návrh 3

Odôvodnenie 25

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Spoločné obstarávanie by malo zahŕňať aspoň dve zúčastnené krajiny, ktoré sú členskými štátmi***, štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, alebo Ukrajinu, z ktorých aspoň jedna by mala byť členským štátom využívajúcim úverovú podporu v rámci nástroja SAFE***. Okrem toho by sa pristupujúcim krajinám, iným kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátskym krajinám a iným tretím krajinám, s ktorými Únia uzavrela partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany, mala umožniť účasť na spoločnom obstarávaní uskutočňovanom s členským štátom, ktorý získal podporu vo forme finančnej pomoci v rámci nástroja SAFE. ***Zahrnutie štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, a Ukrajiny medzi krajiny, ktoré môžu tvoriť minimálny požadovaný počet na účely spoločného obstarávania, je odôvodnené úzkym partnerstvom týchto krajín s Úniou***	Spoločné obstarávanie by malo zahŕňať aspoň dve zúčastnené krajiny, ktoré sú členskými štátmi. Okrem toho by sa ***štátom EZVO, ktoré sú členmi EHP, Ukrajine,*** pristupujúcim krajinám, iným kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátskym krajinám a iným tretím krajinám, s ktorými Únia uzavrela partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany, mala umožniť účasť na spoločnom obstarávaní uskutočňovanom s členským štátom, ktorý získal podporu vo forme finančnej pomoci v rámci nástroja SAFE. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby ďalej podporovali Ukrajinu vybavením obstaraným s finančnou pomocou nástroja SAFE.

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
v oblasti priemyselnej obrannej výroby a skutočnosťou, že Ukrajina priamo čelí prebiehajúcej útočnej vojne Ruska. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby ďalej podporovali Ukrajinu vybavením obstaraným s finančnou pomocou nástroja SAFE. ***Účasť týchto tretích krajín na spoločnom obstarávaní zadanom európskej obrannej technologickej a priemyselnej základni alebo obrannej a technologickej priemyselnej základni Ukrajiny alebo štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, by mala zvýšiť úroveň agregácie dopytu potrebnej na dosiahnutie rozšírenia priemyselnej kapacity a zabezpečiť podporu interoperabilite systémov a výrobkov zavedených najbližšími partnermi Únie v tejto oblasti a zároveň potenciálne umožniť členským štátom, ktoré sa zúčastňujú na týchto obstarávaniach, získať lepšie ceny.***	

Zdôvodnenie

Cieľom tohto nástroja EÚ je zabezpečiť jej pripravenosť do roku 2030 posilnením jej dodávateľského reťazca v sektore obrany. Má stimulovať spoločné obstarávanie EÚ v oblasti obrany. Aby to bolo účinné, mali by sa doň zapojiť aspoň dva členské štáty EÚ, a nie len jeden. Rozmer EÚ by mal byť jasný.

Pozmeňovací návrh 4

Odôvodnenie 27

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Na tento účel by sa malo uľahčiť zadávanie zákaziek na základe spoločného obstarávania, do ktorého ***je zapojený*** aspoň ***jeden členský štát, ktorý získal*** podporu vo forme finančnej pomoci v rámci nástroja SAFE. Preto by sa mali členské štáty uskutočňujúce spoločné obstarávanie s využitím pomoci poskytovanej v rámci nástroja SAFE považovať za štáty v naliehavej situácii vyplývajúcej z krízy, ktorá odôvodňuje použitie rokovacieho konania bez uverejnenia oznámenia o vyhlásení zadávacieho konania, ako sa stanovuje v smernici 2009/81/ES. Okrem toho treba na účely ochrany bezpečnostných záujmov členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na spoločných obstarávaniach podporovaných nástrojom SAFE, takisto stanoviť možnosť otvoriť existujúcu rámcovú dohodu alebo zmluvu pre verejných obstarávateľov členských štátov, ktoré neboli pôvodnými zmluvnými stranami tejto dohody, hoci takáto možnosť v nej pôvodne nebola stanovená, pod podmienkou, že sa získa predchádzajúci súhlas podniku, ktorý rámcovú dohodu uzavrel.	Na tento účel by sa malo uľahčiť zadávanie zákaziek na základe spoločného obstarávania, do ktorého ***sú zapojené*** aspoň ***dva členské štáty, ktoré získali*** podporu vo forme finančnej pomoci v rámci nástroja SAFE. Preto by sa mali členské štáty uskutočňujúce spoločné obstarávanie s využitím pomoci poskytovanej v rámci nástroja SAFE považovať za štáty v naliehavej situácii vyplývajúcej z krízy, ktorá odôvodňuje použitie rokovacieho konania bez uverejnenia oznámenia o vyhlásení zadávacieho konania, ako sa stanovuje v smernici 2009/81/ES. Okrem toho treba na účely ochrany bezpečnostných záujmov členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na spoločných obstarávaniach podporovaných nástrojom SAFE, takisto stanoviť možnosť otvoriť existujúcu rámcovú dohodu alebo zmluvu pre verejných obstarávateľov členských štátov, ktoré neboli pôvodnými zmluvnými stranami tejto dohody, hoci takáto možnosť v nej pôvodne nebola stanovená, pod podmienkou, že sa získa predchádzajúci súhlas podniku, ktorý rámcovú dohodu uzavrel.

Zdôvodnenie

Pozri predchádzajúce zdôvodnenie.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 2 ods. (3)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
„spoločné obstarávanie“ je postup obstarávania výrobkov obranného priemyslu alebo iných výrobkov na obranné účely a výsledné zákazky, ktorý vykonáva aspoň jeden členský štát prijímajúci finančnú pomoc v rámci tohto nástroja a jeden ďalší členský štát ***alebo jeden člen Európskeho združenia voľného obchodu, ktorý je členom Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP“) alebo Ukrajina***. Spoločné obstarávanie môže okrem toho zahŕňať pristupujúce krajiny, kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny a iné tretie krajiny, s ktorými Únia uzavrela partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany (nezáväzný nástroj).	„spoločné obstarávanie“ je postup obstarávania výrobkov obranného priemyslu alebo iných výrobkov na obranné účely a výsledné zákazky, ktorý vykonáva aspoň jeden členský štát prijímajúci finančnú pomoc v rámci tohto nástroja a jeden ďalší členský štát. Spoločné obstarávanie môže okrem toho zahŕňať ***členov Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP“), Ukrajinu,*** pristupujúce krajiny, kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny a iné tretie krajiny, s ktorými Únia uzavrela partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany (nezáväzný nástroj).

Zdôvodnenie

Do spoločného obstarávania by mali byť zapojené aspoň dva členské štáty EÚ, ktoré by zabezpečili pridanú hodnotu EÚ a mohli by využiť tieto úvery EÚ.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 4 ods. (3)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Odchylne od odseku 1 môžu byť obstarávania vykonávané jedným členským štátom oprávnené na získanie podpory v rámci nástroja SAFE počas 12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia. Ak členský štát takéto obstarávanie zahrnie do plánu uvedeného v článku 7 ods. 2, aktívne prijme všetky potrebné kroky, aby sa prínos dotknutej zákazky rozšíril aspoň na jeden ďalší členský štát alebo jeden štát EZVO, ktorý je členom EHP, alebo na Ukrajinu, a to navyše k akejkoľvek zainteresovanej pristupujúcej krajine, kandidátskej krajine, potenciálnej kandidátskej krajine alebo inej tretej krajine, s ktorou Únia uzavrela partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany. Podmienky oprávnenosti stanovené v článku 16 ods. 2 až 12 sa uplatňujú mutatis mutandis.	

Zdôvodnenie

Pozri predchádzajúce zdôvodnenie.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 8 ods. (4)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Komisia pri prijímaní vykonávacieho rozhodnutia podľa odseku 2 zvažuje existujúce a očakávané potreby financovania žiadajúceho členského štátu, ako aj žiadosti o finančnú pomoc podľa tohto nariadenia, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom uplatňuje zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti.	

Pozmeňovací návrh 8

Článok 16 bod (7) a bod (8)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Infraštruktúra, zariadenia, aktíva a zdroje dodávateľov a subdodávateľov zapojených do spoločného obstarávania, ktoré sa používajú na účely spoločného obstarávania, sa nachádzajú na území členského štátu***, štátu EZVO, ktorý je členom EHP,*** alebo Ukrajiny. Ak dodávatelia alebo subdodávatelia zapojení do spoločného obstarávania nemajú ľahko dostupné alternatívy alebo príslušnú infraštruktúru, zariadenia, aktíva a zdroje na území členského štátu***, štátu EZVO, ktorý je členom EHP,*** alebo Ukrajiny, môžu používať svoju infraštruktúru, zariadenia, aktíva a zdroje, ktoré sa nachádzajú alebo ktoré majú v držbe mimo týchto území za predpokladu, že takéto použitie nie je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov.	Infraštruktúra, zariadenia, aktíva a zdroje dodávateľov a subdodávateľov zapojených do spoločného obstarávania, ktoré sa používajú na účely spoločného obstarávania, sa nachádzajú na území členského štátu alebo Ukrajiny. Ak dodávatelia alebo subdodávatelia zapojení do spoločného obstarávania nemajú ľahko dostupné alternatívy alebo príslušnú infraštruktúru, zariadenia, aktíva a zdroje na území členského štátu alebo Ukrajiny, môžu používať svoju infraštruktúru, zariadenia, aktíva a zdroje, ktoré sa nachádzajú alebo ktoré majú v držbe mimo týchto území za predpokladu, že takéto použitie nie je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov.
Náklady na komponenty s pôvodom v Únii***, štáte EZVO, ktorý je členom EHP,*** alebo na Ukrajine nesmú byť nižšie než ***65*** % odhadovanej ceny konečného výrobku. Žiadny komponent sa nesmie získavať z inej tretej krajiny, ak je to v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie alebo jej členských štátov.	Náklady na komponenty s pôvodom v Únii alebo na Ukrajine nesmú byť nižšie než ***70*** % odhadovanej ceny konečného výrobku. Žiadny komponent sa nesmie získavať z inej tretej krajiny, ak je to v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie alebo jej členských štátov.

Zdôvodnenie

Nástroj SAFE by mal v prvom rade prispieť k posilneniu dodávateľského reťazca EÚ v sektore obrany a pomôcť Ukrajine, a nie financovať obranný priemysel mimo EÚ.

Pozmeňovací návrh 9

Nový článok 18

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Kritériá vylúčenia ***Z postupu verejného obstarávania sú vylúčené krajiny, v ktorých sa nerešpektujú zásady právneho štátu, čo sú členské štáty, v prípade ktorých sa inicioval postup uvedený v článku 7 ZEÚ, a štáty mimo EÚ vrátane kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín, ktoré:*** ***— nerešpektujú základné hodnoty EÚ týkajúce sa právneho štátu, základných práv a demokracie vrátane miestnej demokracie,*** ***— sa málo stotožňujú so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ,*** ***— neudržiavajú dobré susedské vzťahy s členskými štátmi EÚ,*** ***— systematicky nerešpektujú rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva.*** ***Pokiaľ ide o kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny, výročné správy Európskej komisie o rozširovaní a právnom štáte poskytujú dobré informácie o aktuálnej situácii v súvislosti s týmito otázkami.***

Zdôvodnenie

Z rozpočtu EÚ by sa nemal podporovať obranný priemysel v krajinách, ktoré nerešpektujú zásady právneho štátu uznávané v EÚ ani ľudské práva a slobodu, keďže tieto krajiny by mohli v budúcnosti predstavovať hrozbu pre bezpečnosť EÚ.

COM(2025) 188 final

(Návrh nariadenia o stimulovaní investícií do obrany v rozpočte EÚ)

Pozmeňovací návrh 10

Odôvodnenie 13

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1525 na podporu výroby munície (ASAP) bolo prijaté s cieľom finančne podporiť urýchlené posilnenie reakcieschopnosti a spôsobilosti EDTIB s cieľom zabezpečiť včasnú dostupnosť a dodávky munície zem – zem a delostreleckej munície, ako aj riadených striel. Dobrovoľné presuny zdrojov pridelených členským štátom v rámci zdieľaného riadenia do nástroja ASAP, ako aj dodatočné dobrovoľné príspevky členských štátov alebo iných príslušných zainteresovaných strán by mali prispieť k podpore zvyšovania výrobných kapacít Únie po 30. júni 2025. Nariadenie	

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
(EÚ) 2023/1525 by sa preto malo zmeniť tak, aby sa zaviedla takáto možnosť. Keďže sa ukázalo, že uvedené nariadenie je užitočné na rozvoj nových kapacít vo výrobe strelného prachu/výmetových náplní, výbušnín, delostreleckých striel, riadených striel a skúšobných kapacít v celej Únii, je vhodné zabezpečiť, aby sa jeho uplatňovanie predĺžilo do 31. decembra 2026.	

Zdôvodnenie

Využívanie fondov politiky súdržnosti na výrobu munície zostáva kontroverzné a nie je v súlade s pozíciou VR prijatou v uznesení RESOL-VII/006.

Pozmeňovací návrh 11

Nové odôvodnenie 15

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Obranný priemysel je možné podporovať v rámci politiky súdržnosti, za predpokladu, že je to v súlade s jej hlavným poslaním sociálno-ekonomického a územného rozvoja a jej celkovým cieľom stanoveným v ZFEÚ, ktorým je znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja v jednotlivých regiónoch a zaostalosti v najviac znevýhodnených regiónoch.

II. **POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. podporuje úsilie Európskej komisie zabezpečiť do roku 2030 obrannú pripravenosť EÚ posilnením európskych dodávateľských reťazcov v oblasti obrany, zvýšenými investíciami členských štátov a spoločným obstarávaním, ktoré podporí interoperabilitu a úspory z rozsahu. Zároveň naliehavo apeluje na spoluprácu s členskými štátmi, aby sa odstránili regulačné prekážky v rámci EÚ, ako sú licencie a certifikácia, vytvoril integrovanejší trh v oblasti obrany a podporili okrem tzv. šampiónov obranného priemyslu aj MSP, najmä malé, ale veľmi výkonné a inteligentné špecializované spoločnosti;

2. v tejto súvislosti víta uverejnenie súhrnného balíka opatrení v oblasti obrannej pripravenosti, ktorého cieľom je odstrániť regulačné prekážky, a vyzýva na jeho urýchlené prijatie v snahe podporiť vytvorenie jednotného trhu EÚ v oblasti obrany. Na to, aby sa rýchlo výrazne zvýšili výrobné kapacity európskeho obranného priemyslu, je potrebné zásadné zjednodušenie procesov a odstránenie regulačného a administratívneho zaťaženia vo všetkých odvetviach, a to aj s prihliadnutím na osobitosti MSP;

3. pripomína, že zriadil pracovnú skupinu Obrana, a nabáda ďalšie inštitúcie, aby s ňou spolupracovali, pričom zdôrazňuje význam spolupráce vo všeobecnosti a vytvárania spojenectiev, okrem iného a najmä s európskou sieťou regiónov pôsobiacich v odvetví obrany;

4. zastáva názor, že EÚ by mala mať rozsiahly rozpočet na obranu s dodatočnými zdrojmi a že treba vytvoriť integrovaný trh EÚ v oblasti obrany a zlepšiť koordináciu vnútroštátnych objednávok. Pripomína, že politika súdržnosti môže podporovať obranný priemysel, ak to bude v súlade s jej hlavným poslaním prispievať k vytváraniu regionálnych pracovných miest a hospodárskemu rastu. Vyzýva, aby sa ešte viac posilnili synergie medzi politikou súdržnosti a obrannými cieľmi;

5. zdôrazňuje však, že možnosť presunúť finančné prostriedky politiky súdržnosti, hoci aj na dobrovoľnej báze, v snahe zvýšiť kapacity na výrobu munície v súlade s aktom na podporu výroby munície (ASAP) by sa mala zamietnuť, keďže by to mohlo viesť k dramatickej nerovnováhe z hľadiska dostupnosti zdrojov politiky súdržnosti a riadiacim orgánom a príjemcom by tak chýbali potrebné finančné prostriedky na splnenie ich dlhodobých záväzkov a cieľov;

6. dodáva, že pri budovaní trhu EÚ v oblasti obrany je absolútne nevyhnutné zachovať regionálnu súdržnosť a miestnu stabilitu území, kde sídlia národní šampióni obranného priemyslu a regionálne klastre;

7. žiada, aby zámerom úsilia EÚ v oblasti obrany bolo dopĺňať a posilňovať štruktúry a spôsobilosti NATO, čím sa zvýši celková súdržnosť a interoperabilita vzhľadom na vyvíjajúce sa bezpečnostné hrozby a zároveň sa zabráni zdvojovaniu funkcií a štruktúr, ktoré už existujú v NATO;

8. trvá na tom, že je potrebné posilniť naše súčasné aktíva v oblasti obranného priemyslu, najmä existujúce regionálne klastre, a oživiť takéto regionálne klastre na našich hraniciach v súlade s prioritami a nedostatkami v spôsobilostiach uvedenými v Spoločnej bielej knihe o európskej obrannej pripravenosti 2030;

9. zdôrazňuje, že regióny zohrávajú dôležitú úlohu pri vytváraní regionálnych obranných klastrov a klastrov súvisiacich s obranou, čím sa zabezpečuje spojenie miestnych a regionálnych samospráv a príslušných zainteresovaných strán s národnými a európskymi orgánmi, najmä pokiaľ ide o priority, budúce potreby a výzvy;

10. zdôrazňuje, že je dôležité rozšíriť priemyselný ekosystém obranného priemyslu EÚ s osobitným zameraním na MSP a startupy a podporovať ich špecializáciu s cieľom zabezpečiť konkurencieschopnosť európskych dodávateľských reťazcov v oblasti obrany. V tejto súvislosti pripomína dôležitú úlohu, ktorú môžu regióny a mestá zohrávať pri podpore podnikov v rozvoji ich technológií, internacionalizácii a prístupe na trh, ako aj pri utužovaní spolupráce medzi európskymi regiónmi a vytváraní synergií v oblasti znalostí a zručností;

11. zastáva názor, že by sa osobitná pozornosť mala venovať regiónom na vonkajších hraniciach, a podporuje rozširovanie iniciatív na ochranu hraníc EÚ, ako je iniciatíva Východný štít. Zároveň žiada, aby miestne a regionálne samosprávy v pohraničných regiónoch, kde hrozí agresia, dostali osobitnú podporu zahŕňajúcu najmä osobitné finančné nástroje na zlepšenie svojej pripravenosti a prispôsobenie svojej infraštruktúry a opatrení sociálno-ekonomického charakteru;

12. uznáva, že miestne a regionálne samosprávy zohrávajú kľúčovú úlohu pri zlepšovaní civilnej pripravenosti a zvyšovaní odolnosti EÚ voči hybridným hrozbám. Manipulácia s informáciami a zasahovanie zo zahraničia, kybernetické útoky alebo hospodárske tlaky, to sú príklady výziev, ktorým v súčasnosti čelia miestne a regionálne samosprávy, najmä na východnej hranici EÚ. Keďže majú blízko k obyvateľstvu, stávajú sa kľúčovými aktérmi okrem iného v boji proti dezinformáciám alebo pri vzdelávaní občanov v oblasti civilnej ochrany a civilnej obrany. Zdôrazňuje preto, že je dôležité zapojiť regionálnu úroveň aj do vypracúvania národných plánov civilnej obrany;

13. prízvukuje, že je dôležité, aby sa v rámci investícií do obrany podporovali technológie dvojakého použitia s cieľom posilniť obranný priemysel, čo bude prospešné aj pre civilné odvetvia, podporiť spoluprácu medzi verejným sektorom, technologickými spoločnosťami a výskumnými centrami, čo najlepšie využiť prelomový vývoj startupov a umožniť inovácie v regiónoch, kde obranný priemysel nie je tradíciou. Zdôrazňuje tiež význam výmeny osvedčených postupov medzi regiónmi, pokiaľ ide o kombinované využívanie rôznych nástrojov politiky súdržnosti v oblasti duálnych technológií s cieľom podporiť sociálno-ekonomický a územný rozvoj;

Nástroj bezpečnostnej akcie pre Európu (SAFE)

14. zastáva názor, že úvery vo výške 150 miliárd EUR, ktoré sa z rozpočtu EÚ môžu poskytnúť na posilnenie jej obranného priemyslu, musia byť v prvom rade prínosom pre členské štáty a Ukrajinu a že do tohto finančného nástroja EÚ musia byť zapojené aspoň dva členské štáty;

15. ďalej žiada, aby sa v snahe rešpektovať poslanie nástroja SAFE a finálny cieľ balíka opatrení na podporu obrannej pripravenosti EÚ, ktorým je uvoľniť na obranu EÚ až 800 miliárd EUR, posilnila európska preferencia v kritériách nástroja SAFE. Požaduje preto, aby náklady na komponenty s pôvodom v EÚ predstavovali aspoň 70 % odhadovanej ceny konečného výrobku, pričom orgán zodpovedný za konštrukciu bude v EÚ;

16. taktiež požaduje, aby sa infraštruktúra, zariadenia a zdroje od dodávateľov a subdodávateľov nachádzali v EÚ alebo na Ukrajine a aby sa v prípade, že neexistuje iná možnosť, na základe posúdenia, ktoré vypracuje Komisia, zvážili iné územia;

17. zdôrazňuje, že poskytnutie finančných prostriedkov EÚ musí byť podmienené úplným rešpektovaním zásad právneho štátu, demokracie a ľudských práv, čo platí pre členské štáty aj pre príjemcov z tretích krajín;

18. žiada, aby sa objasnilo, ako bude Komisia reagovať v prípade príliš veľkého záujmu, pričom by sa mali uprednostniť projekty, ktoré zlepšujú obrannú pripravenosť EÚ. Pritom by sa malo zvážiť, či komponenty pochádzajú z EÚ, kde sa nachádzajú dodávatelia, či sú zapojené MSP a či sa podporujú regionálne obranné klastre, a zabezpečiť, aby miestne hospodárstva neboli destabilizované a aby sa zachovali existujúce priemyselné aktíva;

Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu

19. konštatuje, že mnohé členské štáty čelia fiškálnym obmedzeniam a nemôžu sa viac zadlžiť bez toho, aby tým ohrozili udržateľnosť. Žiada preto diferencované uplatňovanie únikovej doložky a má pochybnosti, či je táto doložka účinná, keďže ju doposiaľ aktivovalo len 16 krajín;

20. vyjadruje obavy, že navrhnuté štvorročné obdobie je príliš krátke na to, aby mohli členské štáty štrukturálne začleniť výdavky na obranu do svojich rozpočtov a vyhnúť sa tzv. fiškálnemu útesu;

21. žiada, aby sa stanovilo dvojnásobne dlhé obdobie (do roku 2032), čím sa členským štátom pomôže začleniť obranu do svojho bežného rozpočtu, a zabezpečí potrebná predvídateľnosť v obrannom priemysle EÚ. Tieto dodatočné štyri roky by členské štáty mali využiť na postupné začlenenie výdavkov na obranu do svojho štátneho rozpočtu;

22. konštatuje, že nástroj SAFE aj aktivácia únikovej doložky sú založené na stimuloch na financovanie našej bezpečnosti z verejného dlhu, čo by mohlo ešte viac prehĺbiť rozdiely a spôsobiť ešte väčšiu roztrieštenosť európskeho obranného trhu. EÚ musí preto prostredníctvom spoločného európskeho dlhu vytvoriť v krátkodobom horizonte európsky finančný nástroj na posilnenie investícií a spôsobilostí v oblasti bezpečnosti a obrany;

23. zastáva názor, že EÚ musí o svojej obrane a bezpečnosti uvažovať aj v dlhodobom horizonte do roku 2050 a že nie je udržateľné spoliehať sa pri financovaní našej bezpečnosti na dlh ako na štrukturálne riešenie. Odporúča preto vytvoriť nový systém skutočných vlastných zdrojov, ktorý umožní účinne reagovať na budúce bezpečnostné výzvy.

V Bruseli 15. októbra 2025

Predsedníčka
Európskeho výboru regiónov
Kata TÜTTŐ